

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 85

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărți, 30 ianuarie 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 470 din 14 septembrie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3 ¹), ale art. 7 alin. (4) și (5 ¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său	2–13
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
280. — Ordin al ministrului sănătății privind modificarea anexelor nr. 1—4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.196/2013 pentru aprobarea componenței nominale a Comisiei superioare medico-legale, a Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, a componențelor nominale ale comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova, precum și a modului de funcționare a acestor comisii	14–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 470**

din 14 septembrie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cosmin-Marian Văduva	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 13.693/236/2020 al Judecătorei Giurgiu — Secția civilă și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 534D/2021.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Președintele Curții dispune să se facă apelul și în Dosarul nr. 536D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său, excepție ridicată de Societatea Eurobank din Atena în Dosarul nr. 16.832/245/2020 al Judecătorei Iași — Secția civilă, în Dosarul nr. 543D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)—(13) și (3), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său, excepție ridicată de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 10.258/320/2020/a1 al Judecătorei Târgu Mureș — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.671D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11) în ceea ce privește sintagma *reprezintă impreviziune*, ale art. 4 alin. (13) care se referă la caracterul absolut al prezumțiilor reglementate de art. 4 alin. (11) și art. 8 alin. (5) teza finală, ale art. 4 alin. (11) lit. a) și b), ale art. 4 alin. (12), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) teza finală din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 28.932/4/2020 al Judecătorei Sectorului 4 București — Secția civilă, în Dosarul nr. 1.686D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11) lit. a), alin. (12), (13), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 24.227/233/2020 al Judecătorei Galați — Secția

civilă, în Dosarul nr. 1.753D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11) lit. a), alin. (12), (13), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 2.086/281/2021 al Judecătorei Ploiești, în Dosarul nr. 2.094D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11) în ceea ce privește sintagma *reprezintă impreviziune* și ale art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016, excepție ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 8.788/333/2020/a1 al Tribunalului Vaslui — Secția civilă, precum și în Dosarul nr. 2.654D/2021, având ca obiect excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său, excepție ridicată de Societatea Kruk România — S.R.L. din București în Dosarul nr. 16.511/212/2020/a1 al Judecătorei Constanța — Secția civilă.

4. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

5. Curtea, din oficiu, pune în discuție conexarea dosarelor nr. 536D/2021, nr. 543D/2021, nr. 1.671D/2021, nr. 1.686D/2021, nr. 1.753D/2021, nr. 2.094D/2021 și nr. 2.654D/2021 la Dosarul nr. 534D/2021. Reprezentantul Ministerului Public este de acord cu conexarea dosarelor. Curtea, în temeiul art. 53 alin. (5) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, dispune conexarea dosarelor nr. 536D/2021, nr. 543D/2021, nr. 1.671D/2021, nr. 1.686D/2021, nr. 1.753D/2021, nr. 2.094D/2021 și nr. 2.654D/2021 la Dosarul nr. 534D/2021, care a fost primul înregistrat.

6. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca devenită inadmisibilă, a excepției de neconstituționalitate a art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016, având în vedere Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021. Cu referire la celelalte dispoziții legale, solicită respingerea, ca neîntemeiată, a excepției, având în vedere Decizia nr. 829 din 9 decembrie 2021.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 8 februarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 13.693/236/2020, **Judecătoria Giurgiu — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a Legii nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite**. Excepția a fost ridicată de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 534D/2021.

8. Prin Încheierea din 9 decembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 16.832/245/2020, **Judecătoria Iași — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹)—(1³), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său.** Excepția a fost ridicată de Societatea Eurobank din Atena într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 536D/2021.

9. Prin Încheierea civilă nr. 218 din 21 ianuarie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 10.258/320/2020/a1, **Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹)—(1³) și (3), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său.** Excepția a fost ridicată de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 543D/2021.

10. Prin Încheierea din 28 aprilie 2021, pronunțată în Dosarul nr. 28.932/4/2020, **Judecătoria Sectorului 4 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) în ceea ce privește sintagma *reprezintă impreviziune*, ale art. 4 alin. (1³) care se referă la caracterul absolut al prezumțiilor reglementate de art. 4 alin. (1¹) și art. 8 alin. (5) teza finală, ale art. 4 alin. (1¹) lit. a) și b), ale art. 4 alin. (1²), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) teza finală din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său.** Excepția a fost ridicată de Societatea Credit Europe Bank România — S.A. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 1.671D/2021.

11. Prin Încheierea din 7 mai 2021, pronunțată în Dosarul nr. 24.227/233/2020, **Judecătoria Galați — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) lit. a), alin. (1²), (1³), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016.** Excepția a fost ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 1.686D/2021.

12. Prin Încheierea din 19 mai 2021, pronunțată în Dosarul nr. 2.086/281/2021, **Judecătoria Ploiești a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) lit. a), alin. (1²), (1³), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016.** Excepția a fost ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 1.753D/2021.

13. Prin Decizia nr. 41/R din 19 mai 2021, pronunțată în Dosarul nr. 8.788/333/2020/a1, **Tribunalul Vaslui — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹) în ceea ce privește sintagma *reprezintă impreviziune* și ale art. 4 alin. (1¹)—(1³), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016.** Excepția a fost ridicată de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam într-o cauză având ca obiect soluționarea contestației prevăzute de art. 7 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 2.094D/2021.

14. Prin Încheierea din 9 august 2021, pronunțată în Dosarul nr. 16.511/212/2020/a1, **Judecătoria Constanța — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 alin. (1¹)—(1³), (3) și (4) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, precum și a Legii nr. 52/2020, în ansamblul său.** Excepția a fost ridicată

de Societatea Kruk România — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea acțiunii prevăzute de art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016 și formează obiectul Dosarului Curții nr. 2.654D/2021.

15. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se arată că Legea nr. 52/2020 este neconstituțională pentru că a fost adoptată în lipsa solicitării avizului Băncii Naționale a României, ceea ce încalcă art. 3 alin. (2) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României și art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție. Se subliniază că principiul legalității impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării.

16. De asemenea, în procedura de elaborare a Legii nr. 52/2020 au fost nesocotite dispozițiile Legii nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care instituie mai multe principii/reguli ce trebuie respectate cu ocazia procesului de legiferare a actelor normative. Astfel, deși fundamentarea temeinică a inițiativelor legislative reprezintă o exigență impusă de Constituție întrucât previne arbitrarul în activitatea de legiferare, asigurând faptul că legile propuse și adoptate răspund unor nevoi sociale reale și dreptății sociale, nu poate fi identificată justificarea intervenției normative și nu au fost prezentate studii sau cercetări ori evaluări statistice. De asemenea, nu există vreun studiu de impact cu privire la actul normativ criticat, care a fost adoptat fără consultarea Băncii Naționale a României și în lipsa avizului favorabil al acestei instituții.

17. Potrivit criticilor de neconstituționalitate intrinsecă, prin legea analizată au fost reglementate prezumții absolute de impreviziune, raportat la praguri valorice ale căror relevanță și oportunitate nu au fost în niciun fel fundamentate și motivate de către legiuitor. Condiția motivării este esențială, tocmai pentru a permite atât înțelegerea rațiunilor care stau la baza reglementării, cât și controlul de constituționalitate a legii. De exemplu, în motivarea textului trebuia să se arate de ce se consideră că termenul de 6 luni corespunde cerințelor reținute de Curtea Constituțională în jurisprudența sa relevantă, respectiv de ce s-ar putea considera că menținerea pragurilor valorice crescute pentru o perioadă de 6 luni este constantă și ireversibilă prin mecanismul de autoreglare a pieței.

18. De asemenea, expresia *reprezintă impreviziune* este neclară, echivocă, pentru că nu se înțelege ce condiții a avut legiuitorul în vedere cu privire la impreviziune, respectiv dacă sunt cele care rezultă din cuprinsul art. 1.271 din Codul civil și din deciziile Curții Constituționale sau dacă a avut în vedere numai unele dintre aceste condiții.

19. O primă interpretare posibilă este în sensul că această expresie evocă toate condițiile legale ale impreviziunii prevăzute de art. 1.271 din Codul civil, pentru că legiuitorul nu distinge între acestea. A doua interpretare posibilă este în sensul că sintagma *reprezintă impreviziune* nu acoperă toate condițiile impreviziunii, situație în care ar trebui să se analizeze textul în raport cu toate condițiile pe care le instituie art. 1.271 din Codul civil.

20. În prima interpretare este practic anihilat caracterul judiciar al impreviziunii statuat de Curtea Constituțională în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, încalcându-se forța obligatorie a deciziilor Curții Constituționale. Rolul judecătorului devine unul formal, decorativ și își pierde substanța. Rezultă că echitatea manifestată în materia impreviziunii sub forma aprecierii caracterului vădit injust al executării obligației de către debitor trebuie să rămână un atribut suveran al instanței judecătorești, al cărei rol și a cărei existență însăși ar fi grav denaturate în situația în care ideea de dreptate ar fi prezumată absolut de lege, fără a mai fi necesară intervenția legiuitorului pentru ca, pe baza legii, acesta să distingă ceea ce este just de ceea ce este injust.

21. Cum rolul instituției juridice a impreviziunii este echilibrarea contractului care s-a dovedit excesiv de oneros pentru părți, rezultă că efectul aplicării impreviziunii nu poate fi dezechilibrarea contractului în favoarea celeilalte părți, în concret, în defavoarea creditorului, ale cărui drepturi sunt total ignorate de noile prevederi legale, în sensul că se face abstracție de impactul pe care o creștere a cursului valutar îl poate avea asupra activității sale complexe, din care face parte și contractul de credit.

22. Sintagma *pe durata executării contractului* ridică probleme de neconstituționalitate câtă vreme nu rezultă dacă procentul de 52,6% se determină ca urmare a fluctuațiilor de curs valutar intervenite pe întreaga durată a executării contractului de credit, până la momentul formulării notificării de dare în plată, cumulat, sau dacă se consideră impreviziune doar în situația în care la un moment dat pe durata executării contractului de credit, spontan, excepțional și imprevizibil, intervine o creștere bruscă a cursului valutar ce depășește cursul de la încheierea contractului cu 52,6%.

23. Textul legal face abstracție de caracterul complex al obligației ce revine debitorului, mai exact de împrejurarea că întinderea obligației de rambursare a debitorului nu este influențată doar de variația cursului valutar, ci și de evoluția dobânzii, respectiv a indicelui de referință la care se raportează dobânda (Libor în cazul creditelor în franci elvețieni, Euribor în cazul creditelor în euro).

24. De asemenea, textul legal încalcă și dispozițiile art. 44 alin. (1) din Constituție, privind dreptul de proprietate privată al creditorului, câtă vreme, în mod nediferențiat, în funcție de elementele descrise mai sus, se prezumă impreviziunea. Consecința constă în modificarea condițiilor contractuale inițial agreeate, prin adaptarea acestora în favoarea debitorului, creditorul nemaiavănd, prin ipoteză, dreptul de a solicita contraprestațiile în condițiile agreeate, cu toate că modalitatea în care a intervenit fluctuația cursului valutar nu se circumscrie în concret unui eveniment excepțional care să facă excesiv de oneroasă și vădit injustă executarea obligației de către debitor.

25. De asemenea, modalitatea în care este conceput textul criticat face imposibile pentru creditor exercitarea dreptului la apărare și accesul efectiv la justiție. Creditorul este pus în situația de a nu avea reprezentarea cadrului legal la care se raportează pentru a verifica îndeplinirea cazului de impreviziune invocată de către debitor, astfel încât apare neclar dacă este sau nu cazul să formuleze contestație la notificarea debitorului, respectiv dacă și în ce condiții o astfel de contestație ar fi întemeiată sau nu, încălcându-se astfel dreptul la apărare al creditorului și dreptul la un proces echitabil.

26. Din această perspectivă, nici ipoteza de la art. 4 alin. (11) lit. b) din Legea nr. 77/2016 nu este însoțită de vreo motivare. Astfel, nu este motivată instituirea creșterii de peste 50% a obligației de plată drept cauză de impreviziune, textul nefiind corelat nici cu Legea privind plafonarea dobânzilor, act normativ adoptat de Parlament, încă nepromulgat la data ridicării excepției de neconstituționalitate, în cuprinsul căruia sunt instituite plafoane maxime ale dobânzilor ce pot fi percepute de bancă, legea dispunând și remedii în acest sens, care însă nu au nicio legătură cu impreviziunea.

27. Textul art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 este neclar prin raportare la trimiterea pe care o face la dispozițiile art. 4 alin. (13) din același act normativ, întrucât nu se înțelege dacă trimiterea a fost făcută pentru a sublinia caracterul de prezumție absolută pe care îl instituie art. 8 alin. (5), în ipoteza executării silită a imobilului ipotecat, sau pentru a arăta că, în această ipoteză, pe lângă condiția specială a executării silită a imobilului ipotecat, trebuie să fie îndeplinit unul dintre cazurile de impreviziune prezumate absolut de la art. 4 alin. (11) la care face trimitere art. 4 alin. (13), respectiv să fie incidentă fluctuația cursului valutar cu peste 52,6% față de

cursul de la data încheierii contractului sau obligația de plată lunară a creditului să fi înregistrat o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă, iar oricare dintre cele două ipoteze să se fi menținut pe o durată de cel puțin 6 luni anterior înregistrării notificării de dare în plată.

28. Dacă trimiterea pe care art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 o face la dispozițiile art. 4 alin. (13) are rolul de a sublinia caracterul de prezumție absolută pe care îl instituie art. 8 alin. (5), în ipoteza executării silită a imobilului ipotecat, atunci textul este neconstituțional. Astfel, impreviziunea este exclusă într-o asemenea ipoteză, pentru că nu poate fi vorba despre un eveniment imprevizibil pentru debitor. Dimpotrivă, atunci când a constituit garanția asupra imobilului, creditorul și-a asumat riscul executării silită în caz de neplată, iar atunci când debitorul și-a asumat riscul evenimentului așa-zis imprevizibil, impreviziunea nu își mai găsește aplicare. În plus, executarea silită în cazul creditelor imobiliare este reglementată legal prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, astfel încât se creează un paralelism legislativ „malign” în condițiile în care un proces reglementat legal devine un eveniment prezumat a crea starea de impreviziune a clientului și dezechilibrarea relațiilor contractuale.

29. Executarea silită ce are loc împotriva debitorului se prezumă a fi consecința propriei atitudini culpabile, în materia răspunderii contractuale operând prezumția de culpă prin simplul fapt al neexecutării obligațiilor asumate. Or, textul legal încalcă principiul răspunderii contractuale, consacrat de Codul civil dintotdeauna, fie vechi, fie nou, prezumând nu culpa, ci lipsa vinovăției debitorului consumator.

30. În cea de-a doua interpretare — care presupune că trimiterea care se face la dispozițiile art. 4 alin. (13) din același act normativ are rolul de a arăta că, pentru a vorbi de impreviziune în această ipoteză, trebuie să fie îndeplinit și unul dintre cazurile de impreviziune prezumată absolut de art. 4 alin. (11) la care face trimitere art. 4 alin. (13), în plus față de executarea silită a imobilului ipotecat, respectiv să fie incidentă fluctuația cursului valutar cu peste 52,6% față de cursul de la data încheierii contractului sau obligația de plată lunară a creditului să fi înregistrat o creștere de peste 50%, ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă, iar oricare dintre cele două ipoteze să se fi menținut pe o durată de cel puțin 6 luni anterior înregistrării notificării de dare în plată — oricum, textul este viciat de neconstituționalitate prin raportare la motivele de neconstituționalitate invocate în legătură cu art. 4 alin. (11) lit. a) și b) și prin raportare la art. 4 alin. (13) din Legea nr. 77/2016.

31. Așadar, legea nu este clară, instituie prezumții absolute care împiedică accesul liber la justiție al creditorului și încalcă deciziile Curtii Constituționale, respectiv Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 și Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019.

32. Se mai arată că art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 încalcă dreptul de proprietate al creditorului, întrucât anularea debitelor deja scadente ar echivala cu o expropriere fără niciun fel de despăgubire. Mai mult decât atât, nu se pot justifica o ingerință a statului și o privare de proprietate a creditorului în condițiile în care un imobil a fost deja executat silit în vederea stingerii creanței. Din punct de vedere juridic, un imobil executat silit nu mai poate fi dat în plată. Totodată, executarea silită nu reprezintă, în sine, o situație de impreviziune.

33. În continuare, se susține că accesibilitatea și previzibilitatea legii sunt cerințe ale principiului securității raporturilor juridice, constituind garanții împotriva arbitrarului, iar rolul controlului de constituționalitate este de a asigura aceste garanții, opuse oricărei intervenții legislative arbitrare. Or, de exemplu, Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 24/2011 privind creditele destinate persoanelor fizice, pe care se încearcă fundamentarea pragului procentual de 52,6%, a fost abrogat în totalitate prin Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare (art. 28), la rândul

lui abrogat parțial prin Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2018 pentru modificarea și completarea Regulamentului Băncii Naționale a României nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare, inclusiv în ceea ce privește valorile stabilite pentru șocul asupra cursului de schimb.

34. Prevederile art. 4 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 52/2020 sunt susceptibile de interpretări multiple și arbitrare. Astfel, pe de o parte, s-ar putea susține îndeplinirea unei condiții atunci când majorarea cu peste 50% a obligației lunare de plată din luna precedentă sau chiar a oricăreia dintre obligațiile de plată anterioare, dacă la momentul curent al formulării notificării de dare în plată care declanșează prezumția de impreviziune se înregistrează o creștere de peste 50% a ratei față de acest moment intermediar, iar această creștere este constantă pe o perioadă de cel mult 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată. Pe de altă parte, nu este exclusă nici interpretarea potrivit căreia creșterea de peste 50% se raportează la prima astfel de obligație lunară de plată, imediat ulterioară încheierii contractului de finanțare.

35. Soluția legislativă cuprinsă în articolul unic pct. 3 din Legea nr. 52/2020 cu referire la art. 4 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 contravine principiului legalității consacrat de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât nu distinge între cazurile de impreviziune instituite de articolul unic pct. 2 și 8 din Legea nr. 52/2020. Mai mult decât atât, prevederile articolului unic pct. 3 din Legea nr. 52/2020 cu referire la art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 sunt neconstituționale și în contradicție cu dispozițiile Legii nr. 24/2000, întrucât, din economia actului normativ criticat, nu se poate deduce ce înseamnă echilibrarea contractului și care sunt cazurile în care intervine incidența, exprimarea legiuitorului fiind echivocă și lipsită de caracter dispozitiv.

36. De asemenea, prevederile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 52/2020, sunt neconstituționale întrucât identifică executarea silită prin vânzarea bunului imobil ipotecat cu însăși impreviziunea, ceea ce duce la o afectare a patrimoniului creditorului și la o reșezare a valorii creanței acestuia.

37. Având în vedere că Legea nr. 52/2020 instituie o serie de prezumții absolute și irefragabile de impreviziune în favoarea consumatorilor debitori, aceste noi prevederi — chiar în măsura în care vor fi menținute ca fiind în acord cu prevederile Constituției — nu pot fi aplicate contractelor de credit încheiate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 52/2020, cu atât mai puțin celor încheiate sub imperiul Codului civil din 1864.

38. Se susține că prevederile legale criticate încalcă jurisprudența în materie a Curții Constituționale, în principal Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016 și Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019.

39. De asemenea, prevederile Legii nr. 52/2020 sunt retroactive, deoarece conțin dispoziții aplicabile situațiilor juridice născute în trecut. În plus, dispozițiile art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 se referă la executările silit demarcate în trecut, dar în privința cărora debitorul este în continuare executat silit.

40. Se mai invocă faptul că Legea nr. 52/2020 aduce o gravă atingere dreptului la libertate economică și libertății comerțului, întrucât intervine în raporturile juridice încheiate între profesioniști și consumatori, afectând în mod direct contraprestația la care creditorul este îndreptățit prin încheierea contractelor de credit. Modificarea condițiilor economice pe parcursul executării unui contract de credit, condiții care nu sunt sub influența creditorului, nu justifică modificarea obligației esențiale a debitorului, prin lipsirea creditorului de posibilitatea recuperării creanței în integralitatea sa. Legea nr. 52/2020 modifică raporturi juridice contractuale, intervenind exclusiv în favoarea uneia dintre părțile contractului, prin prejudicierea patrimoniului celeilalte părți contractante, instituind o discriminare inacceptabilă între subiecții de drept privat.

41. Se mai susține că legea criticată încalcă principiul securității juridice, intervine peste principiul *pacta sunt servanda*, dispunând peste voința părților la mult timp după realizarea raportului juridic dintre acestea, și creează un dezechilibru în interpretarea unitară a legii, fiind astfel inaccesibilă. Astfel, se arată că, prin natura sa, instituția impreviziunii reprezintă o situație de excepție de la principiul forței obligatorii a unui contract și are drept premise evenimente survenite după încheierea contractului care nu au fost prevăzute de părți la momentul încheierii acestuia, nu au fost asumate de debitor și în legătură cu care nu s-ar putea, în mod rezonabil, considera că debitorul și-a asumat acest risc. Însă, deși pretextul este echilibrarea contractului, prezumția absolută de impreviziune nu pornește de la observarea mecanismului contractual în ansamblul său, ci are în vedere exclusiv o parte dintre obligațiile contractuale. Prin urmare, deși impreviziunea nu poate fi definită doar prin raportare la cursul de schimb valutar, se ajunge, prin efectul legii, la o mutare a riscului cursului către creditor printr-o abordare superficială fără legătură cu contractul în ansamblul său, ceea ce constituie o privare nejustificată de proprietate a creditorului.

42. Se subliniază că Legea nr. 52/2020 cuprinde o soluție legislativă care a fost constatată drept neconstituțională prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, pronunțată în cadrul controlului *a priori* de constituționalitate.

43. Se susține că instituirea unui anumit prag valoric al fluctuației valutare, respectiv de 52,6%, reprezintă o încălcare a art. 44 și 147 din Constituție, precum și a Deciziei nr. 731 din 6 noiembrie 2019. În același sens, se apreciază că pentru a interveni impreviziunea este necesar ca, pe lângă condiția privind consistența valorică și persistența temporală, să fie îndeplinită și condiția potrivit căreia debitorul să nu fi avut intenția expres materializată de a se angaja în executarea unui risc supraadăugat asociat contractului de credit. Se mai arată că nu poate fi considerată impreviziune situația în care obligația de plată lunară înregistrează o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă. Obligația lunară de achitare a ratelor de credit trebuie să reprezinte o abatere majoră de la situația avută în vedere la momentul contractării. Or, ținând cont că debitorii au contractat credite pentru o perioadă îndelungată, respectiv 20—30 de ani, analiza impreviziunii nu se poate raporta doar la ultimele 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată. Fiind o perioadă foarte scurtă, nu se poate concluziona că această creștere a ratelor raportată la dobânda variabilă este una ireversibilă. Prin urmare, reglementarea celor două prezumții absolute de impreviziune este complet deficitară.

44. Prevederile legale criticate pornesc fie de la praguri valorice nefundamentate, fie de la împrejurarea executării, fără grija corelării acestora cu regimul de drept comun al impreviziunii (respectiv normele în vigoare la data încheierii contractelor).

45. De asemenea, rațiunea legii criticate este discutabilă în considerarea unor reglementări adoptate recent care asigură protecția consumatorilor în cazul contractelor de credit în monedă străină. În acest sens, se face trimitere la art. 32 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile, precum și pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori [prin care a fost transpusă în legislația națională Directiva 2014/17/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 februarie 2014 privind contractele de credit oferite consumatorilor pentru bunuri imobile rezidențiale și de modificare a Directivelor 2008/48/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1.093/2010], care în materia împrumuturilor în monedă străină prevede dreptul de conversie al contractului (în condițiile stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 52/2016).

46. În concluzie, se apelează la o serie de prezumții și ipoteze de impreviziune care nu sunt proprii acestui mecanism, ajungându-se la modificări substanțiale ale regimului juridic al unor instituții de drept comun, fără grija reală a prezervării echilibrului și pentru creditor, cu afectarea securității juridice.

47. **Judecătoria Giurgiu — Secția civilă, Judecătoria Iași — Secția civilă, Tribunalul Vaslui — Secția civilă și Judecătoria Constanța — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

48. **Judecătoria Târgu Mureș — Secția civilă**, contrar prevederilor art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, nu și-a exprimat opinia cu privire la temeinicia excepției.

49. **Judecătoria Sectorului 4 București — Secția civilă, Judecătoria Galați — Secția civilă și Judecătoria Ploiești** apreciază că excepția este întemeiată.

50. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

51. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

52. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

53. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum rezultă din actele de sesizare, îl constituie dispozițiile articolului unic pct. 2—8 din Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 386 din 13 mai 2020, precum și Legea nr. 52/2020, în ansamblul său. Având în vedere art. 62 din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 21 aprilie 2010, potrivit căruia „*Dispozițiile de modificare și de completare se încorporează, de la data intrării lor în vigoare, în actul de bază, identificându-se cu acesta*”, motivarea excepției de neconstituționalitate, precum și data încheierii contractelor de credit, respectiv anii 2007 și 2008, Curtea va reține ca obiect al excepției de neconstituționalitate dispozițiile art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 330 din 28 aprilie 2016, precum și Legea nr. 52/2020, în ansamblul său. Textele legale criticate în mod punctual au următorul cuprins:

— Art. 4 alin. (11)—(13), (3) și (4): „(11) *Reprezintă impreviziune:*

a) *pe durata executării contractului de credit, cursul de schimb valutar, aplicabil în vederea cumpărării monedei creditului, înregistrează la data transmiterii notificării de dare în plată o creștere de peste 52,6% față de data încheierii contractului de credit. În vederea calculării procentului de 52,6% se va avea în vedere cursul publicat de Banca Națională a României la data transmiterii notificării de plată și cursul de schimb publicat de Banca Națională a României la data încheierii contractului de credit;*

b) *pe durata executării contractului de credit, obligația de plată lunară înregistrează o creștere de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă.*

(12) *În scopul aplicării prevederilor prezentei legi este necesară menținerea pragurilor valorice prevăzute la alin. (11) lit. a) și b) în ultimele 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată.*

(13) *Prezumpțiile prevăzute la alin. (11) au caracter absolut. Creditorul care formulează contestație, conform art. 7, are obligația de a dovedi omisiunea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a notificării de dare în plată, prevăzute la alin. (1) lit. a)—d).*

[...]

(3) *Impreviziunea este prezumată în favoarea consumatorului, care formulează o notificare în condițiile art. 5 sau art. 8 alin. (5).*

(4) *Echilibrarea și continuarea contractului de credit sunt prioritare. Încetarea contractului de credit va putea fi dispusă doar în cazul imposibilității vădite a continuării sale.”;*

— Art. 5 alin. (3) și (3¹): „(3) *Prima zi de convocare la notarul public nu poate fi stabilită la un termen mai scurt de 30 de zile libere și nici mai lung de 90 de zile, perioadă în care se suspendă orice plată către creditor, precum și orice procedură judiciară sau extrajudiciară demarată de un creditor sau de persoane care se subrogă în drepturile acestuia îndreptată împotriva consumatorului sau a bunurilor acestuia. Neprezentarea debitorului la termenele indicate în notificare echivalează cu renunțarea la notificarea de dare în plată și părțile vor fi repuse de drept în situația anterioară.*

(3¹) *Pe perioada notificării, precum și pe perioada soluționării cererilor prevăzute la art. 7 și 8, este interzisă înscrierea în Biroul de credit sau în alte baze de date negative cu privire la debitorii riscanți sau rău-platnici a debitorului care a efectuat notificarea prevăzută la art. 5 alin. (1), indiferent dacă înscrierea ar fi efectuată din inițiativa creditorului sau a unei autorități centrale sau locale. Dispozițiile prezentului alineat sunt aplicabile în mod corespunzător și persoanelor și procedurilor la care se referă art. 6 și, respectiv, art. 8 alin. (5).”;*

— Art. 7 alin. (4) și (5¹): „(4) *Până la soluționarea definitivă a contestației formulate de creditor se menține suspendarea oricărei plăți către acesta, precum și a oricărei proceduri judiciare sau extrajudiciare demarate de creditor sau de persoanele care se subrogă în drepturile acestuia împotriva debitorului. De la data comunicării notificării de dare în plată, executările silite aflate în derulare, inclusiv popririle, se suspendă automat.*

[...]

(5¹) *În cazul admiterii contestației creditorului prin hotărâre definitivă, penalitățile și orice daune-interese care ar rezulta din parcurgerea procedurii notificării prevăzute la art. 5 și 6 vor putea fi pretinse doar dacă creditorul testator probează că debitorul a fost de rea-credință la depunerea notificării.”;*

— Art. 8 alin. (5): „*Dreptul de a cere instanței să constate stingerea datoriilor izvorâte din contractele de credit aparține și consumatorului care a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, indiferent de titularul creanței, de stadiul în care se află ori de forma executării silite care se continuă contra debitorului. Se consideră că există impreviziune în cazul în care debitorul, care formulează notificare de dare în plată, a fost supus unei executări silite a imobilului ipotecat, dar este în continuare executat silit, prin poprire sau alte forme de executare silită, pentru datoria inițială și pentru accesoriile acesteia, neacoperite prin executarea silită a imobilului ipotecat. Dispozițiile art. 4 alin. (13) se aplică în mod corespunzător.”*

54. Autoarele excepției consideră că dispozițiile criticate încalcă prevederile constituționale cuprinse în art. 1 alin. (3)—(5) privind principiile statului de drept, separației puterilor în stat, legalității, calității legii și securității juridice, art. 15 alin. (2) privind

neretroactivitatea legii, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 21 alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, art. 24 privind dreptul la apărare, art. 44 privind dreptul de proprietate privată, art. 45 privind libertatea economică, art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți fundamentale, art. 124 privind înfăptuirea justiției, art. 135 privind economia, art. 136 alin. (5) privind proprietatea privată și art. 147 alin. (4) privind efectele deciziilor Curții Constituționale. Se mai invocă și art. 6 paragraful 1 privind dreptul la un proces echitabil din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

55. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în prezenta cauză, criticile de neconstituționalitate sunt asemănătoare cu cele formulate în cauza soluționată prin Decizia Curții Constituționale nr. 431 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1027 din 27 octombrie 2021. De asemenea, se observă că, prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 905 din 21 septembrie 2021, Curtea a constatat că dispozițiile art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016, criticate și în cauza de față, sunt neconstituționale.

56. Art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 au fost constatate neconstituționale prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, motivat de faptul că nu respectă deciziile anterioare ale Curții Constituționale (Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 18 ianuarie 2017, și Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 59 din 29 ianuarie 2020), fiind, astfel, contrare art. 147 alin. (4) din Constituție prin raportare la art. 1 alin. (5) și art. 44 din Constituție.

57. Curtea a reținut că prezumția legală absolută instituită vizează debitorul împotriva căruia s-a derulat și s-a finalizat o procedură de executare silită, prin vânzarea imobilului cu destinație de locuință, și împotriva căruia se continuă executarea, având ca debit un rest neacoperit ca urmare a vânzării realizate. O asemenea măsură reprezintă o ingerință a statului în dreptul de proprietate privată al creditorului, iar limitarea creanței anterferite numai la valoarea bunului ipotecat, pe motiv că acesta a fost executat silit, aspect căruia i se dă eficiența unei situații de impreviziune, fără ca aceasta să fie una reală și efectivă, nu relevă existența unui scop legitim al ingerinței, constituindu-se mai degrabă într-o măsură socială sau care valorifică o condiție potestativă simplă din partea debitorului, cu consecința privării de proprietate a creditorului asupra unei părți din creanța sa. Prin urmare, aceasta, în realitate, reprezintă o cauză de limitare a răspunderii contractuale a debitorului ce împiedică executarea contractului de credit, în funcție de voința debitorului. Practic, o circumstanță personală, fără legătură cu clauzele contractului, este convertită într-un caz de impreviziune.

58. Curtea a mai reținut că art. 8 teza a doua din Legea nr. 77/2016 cuprinde un element de procedură și unul de drept substanțial. Cel de procedură privește faptul că debitorul care apelează la procedura reglementată de art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016 nu o poate face direct, ci prin depunerea unei notificări conform art. 5 alin. (1) din aceeași lege. Această reglementare procedurală reprezintă o transpunere în plan normativ a paragrafului 44 din Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 656 din 9 august 2017. În schimb, reglementarea de drept substanțial, și anume prezumarea absolută a impreviziunii în ipoteza în care debitorul a fost supus unei executări silită a imobilului ipotecat, dar este în continuare executat silit pentru datoria inițială și pentru accesoriile acesteia, neacoperite prin executarea silită a imobilului ipotecat, conservă elementele de neconstituționalitate reținute în Decizia nr. 731 din 6 noiembrie

2019, afectând art. 8 teza a doua din Legea nr. 77/2016 în ansamblul său. Potrivit Deciziei nr. 731 din 6 noiembrie 2019, reținerea impreviziunii pentru un creditor aflat în situația descrisă parcurge etapa notificării, a contestației la notificare, a încheierii actului de dare în plată și, în caz de neconformare a creditorului, etapa de stingere a datoriei izvorâte din contractul de credit. Prin urmare, pentru etapa notificării, ipotezele de impreviziune sunt reglementate de art. 4 alin. (1)¹—(1³) din Legea nr. 77/2016, acestora neputându-le fi alăturată o nouă ipoteză care vizează o eventuală consecință a impreviziunii (faptul că bunul imobil ipotecat a fost executat și că executarea continuă pentru că datoria inițială/accesoriile acesteia nu au fost acoperite). Așadar, chiar dacă bunul imobil ipotecat a fost vândut la licitație publică, iar executarea silită continuă, debitorul trebuie să se încadreze în ipotezele de impreviziune prevăzute de art. 4 alin. (1)¹—(1³) din lege pentru a putea solicita stingerea datoriei. În condițiile constatării neconstituționalității tezei a doua a art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, Curtea a constatat și neconstituționalitatea tezei a treia, pentru că aceasta devine restrictivă și poate relativiza întreaga procedură prin introducerea unui dubiu, respectiv acela că numai art. 4 alin. (1³) se aplică în mod corespunzător, nu și celelalte dispoziții cuprinse în art. 4. Rezultă că, în ipoteza art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, pentru a se reține incidența impreviziunii, devin incidente alin. (1) lit. e) și alin. (1)¹—(1³) ale art. 4 din aceeași lege.

59. Prin urmare, raportat la cauza de față, având în vedere soluția de neconstituționalitate, precum și data sesizării Curții Constituționale, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 urmează a fi respinsă ca devenită inadmisibilă.

60. Cu referire la lipsa solicitării avizului Băncii Naționale a României în procesul de elaborare a Legii nr. 52/2020, în Decizia nr. 431 din 17 iunie 2021, paragrafele 50 și 51, Curtea Constituțională a statuat, pe de o parte, că Banca Națională a României nu este o instituție fundamentală în sensul de a fi reglementată prin Constituție — condiție pe care Curtea a impus-o prin Decizia nr. 591 din 14 iulie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 881 din 28 septembrie 2020, paragrafele 90—92, pentru ca solicitarea avizului să reprezinte un standard de constituționalitate, iar, pe de altă parte, că în discuție este o chestiune de drept civil, respectiv reglementarea ipotezelor de impreviziune care pot duce la încetarea contractului de credit prin darea în plată a imobilului ipotecat, astfel că nu intră în atribuțiile Băncii Naționale a României avizarea cazurilor de impreviziune, operațiune esențialmente de drept civil. De altfel, nici la adoptarea Legii nr. 77/2016, așadar a legii de bază, nu a fost solicitat un astfel de aviz. Prin urmare, Curtea a reținut că Legea nr. 52/2020, în ansamblul său, nu încalcă art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție prin raportare la art. 3 alin. (2) din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 582 din 30 iunie 2004.

61. Cu referire la lipsa studiilor de impact al Legii nr. 52/2020, în Decizia nr. 345 din 26 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1260 din 28 decembrie 2022, paragrafele 28—30, Curtea a reținut că, prin Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragrafele 94—98, lipsa unui studiu sau a unei analize de impact, prevăzut/prevăzută de o lege specială, respectiv Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, a dus la constatarea neconstituționalității Legii privind stabilirea unor măsuri de descentralizare a unor competențe exercitate de unele ministere și organe de specialitate ale administrației publice centrale, precum și a unor măsuri de reformă privind administrația publică. Curtea a stabilit expres că neîndeplinirea obligației care incumba Guvernului și Parlamentului în temeiul art. 5 alin. (1) din Legea-cadru nr. 195/2006 de a realiza, respectiv de a adopta legea criticată pe

baza analizelor de impact necesare se constituie într-o încălcare a dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție referitoare la obligația respectării legilor (paragrafele 95 și 98). Raportat însă la cauza soluționată prin Decizia nr. 345 din 26 mai 2022, Curtea a constatat că aceasta diferă de situația reținută în Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014. Astfel, această ultimă decizie a privit procesul de descentralizare bazat pe Legea-cadru a descentralizării nr. 195/2006, care impunea obligații specifice autorităților statului implicate în transferul de competențe administrative. Mai mult, în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, Curtea nu a fixat textul art. 30 alin. (1) din Legea nr. 24/2000 ca fiind unul de referință în cadrul controlului de constituționalitate, ci doar a subliniat că situația din acea cauză nu se subsumează acestui text legal, fără să realizeze o analiză de fond a acestuia. În consecință, având în vedere diferențele relevante, Curtea a conchis că art. 30 din Legea nr. 24/2000 nu are valoare constituțională și nu poate constitui normă de referință în cadrul controlului de constituționalitate.

62. În ceea ce privește pretinsa lipsă de motivare a soluțiilor normative adoptate prin Legea nr. 52/2020, în Decizia nr. 346 din 26 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1229 din 21 decembrie 2022, paragraful 27, Curtea a reținut că, într-o jurisprudență constantă, a constatat că un viciu de neconstituționalitate extrinsec al legii nu poate rezulta din chiar modul în care inițiatorul ei și-a motivat proiectul/propunerea legislativă, în condițiile în care rezultatul activității de legiferare este legea adoptată de Parlament. Așadar, controlul de constituționalitate vizează legea, și nu opțiuni, dorințe sau intenții cuprinse în expunerea de motive a legii (a fost menționată, în acest sens, Decizia nr. 238 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 666 din 28 iulie 2020, paragraful 39). Totodată, caracterul neclar/imprescis/impredictibil al unui text nu poate fi o consecință directă a caracterului incomplet/neclar/discordant al expunerii de motive, constatare valabilă și viceversa. Așadar, exigențele de calitate a legii și cele privind modul de redactare a expunerii de motive sunt două chestiuni diferite, între care nu se poate stabili o relație cauzală. În schimb, între acestea există o relație funcțională, în sensul că expunerea de motive poate ajuta la o mai bună înțelegere a dispozițiilor normative, mai ales a celor tehnice, care, prin natura lor, au un limbaj mai greu accesibil. Nu este rolul Curții Constituționale să analizeze consistența acestei relații funcționale prin prisma modului de redactare a expunerii de motive (a se vedea Decizia nr. 238 din 3 iunie 2020, paragrafele 36—38).

63. Cu referire la nesolicitarea avizului Consiliului Economic și Social și, respectiv, a avizului Consiliului Legislativ ca urmare a amendării, în cadrul procedurii legislative parlamentare, a propunerii legislative care a devenit Legea nr. 52/2020, în Decizia nr. 346 din 26 mai 2022, paragraful 26, Curtea a arătat că s-a pronunțat prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019. Cu acel prilej, Curtea a reținut că avizul Consiliului Legislativ și cel al Consiliului Economic și Social au fost solicitate, astfel că nu a fost nesocotit principiul constituțional al obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, paragraful 38). Totodată, cu privire la faptul că, în cadrul procedurilor parlamentare, propunerea legislativă a fost modificată semnificativ, în condițiile în care nu s-a cerut din nou avizul anterferit, Curtea a constatat, de asemenea, că nu este încălcat principiul obligativității respectării legii în cursul procedurilor parlamentare de legiferare. O asemenea concluzie este susținută de faptul că, pe de o parte, obligația solicitării acestor avize se referă la o fază anterioară dezbaterii parlamentare [a se vedea art. 3 alin. (1) din Legea nr. 73/1993 pentru înființarea, organizarea și funcționarea Consiliului Legislativ, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1122 din 29 noiembrie 2004], iar, pe de altă parte, nu există

obligația de a solicita avizul Consiliului Economic și Social ori de câte ori propunerea legislativă suferă diverse modificări în Camera de reflecție sau în cea decizională. Art. 66 din Regulamentul Camerei Deputaților, art. 116 din Regulamentul Senatului sau art. 2 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 73/1993 prevăd competența Consiliului Legislativ de a aviza, la cererea președintelui comisiei parlamentare sesizate în fond, amendamentele supuse dezbaterii comisiei și proiectele de legi sau propunerile legislative primite de comisie după adoptarea lor de către una dintre Camerele Parlamentului. Însă ține de opțiunea președintelui comisiei parlamentare sesizate în fond să formuleze o asemenea cerere, legea sau regulamentul parlamentar nefiind imperativ/imperativă.

64. Se observă că și criticile de neconstituționalitate intrinsecă aduse prevederilor din Legea nr. 77/2016, așa cum au fost modificate prin Legea nr. 52/2020, au fost examinate de către Curtea Constituțională.

65. Astfel, constituționalitatea prevederilor art. 4 alin. (1)—(13), (3) și (4) din Legea nr. 77/2016, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 52/2020, a fost constatată prin Decizia nr. 431 din 17 iunie 2021, paragrafele 52—80. Curtea a reținut, mai întâi, cu privire la problema reglementării unor prezumții absolute de impreviziune, că legiuitorul are competența de a reglementa el însuși cazuri/criterii de impreviziune, cu condiția ca acestea să se subsumeze riscului supraadăugat al contractului, respectându-se, astfel, art. 15 alin. (2), art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție. Prin urmare, Curtea a verificat dacă aceste prezumții se plasează în sfera riscului supraadăugat al contractului de credit.

66. Art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 77/2016 reglementează o prezumție de impreviziune care valorifică diferența de curs valutar. Curtea a stabilit, în Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, că o fluctuație majoră de curs valutar a monedei creditului poate constitui o situație de impreviziune contractuală, însă aceasta trebuie să prezinte o situație continuă, să aibă o anumită constanță în timp și să reflecte o dezechilibrare majoră a prestațiilor părților, cu consecința antrenării unei obligații mult prea oneroase în sarcina uneia dintre părțile contractante. Reglementarea unei situații de intervenire a impreviziei care valorifică o anumită diferență de curs valutar ce se cantonează în sfera riscului inerent, respectiv 20%, nu este proporțională cu scopul legitim urmărit, astfel încât reprezintă o încălcare a art. 44 din Constituție și, implicit, a art. 147 alin. (4) din Constituție, ca urmare a nerespectării exigențelor constituționale referitoare la relația dintre dreptul de proprietate privată și impreviziune. Așadar, diferențele de curs valutar se pot circumscrie noțiunii de impreviziune, însă o diferență de curs valutar de 20% raportată la nivelul cursului din data contractării creditului nu poate constitui un caz de impreviziune. Prin urmare, legiuitorului i-a revenit sarcina ca în procesul de reexaminare a legii să identifice punctul de echilibru între dreptul de proprietate al debitorului și cel al creditorului, pentru a stabili în mod corect situația în care intervine impreviziunea în cadrul contractului de credit, determinată de fluctuațiile valutare. Pentru acest demers, legiuitorul a avut în vedere criteriile consistenței valorice și persistenței temporale a fluctuației. Pe baza acestor criterii, legea analizată a fixat (i) consistența valorică a diferenței de curs valutar dintre valoarea monedei naționale și a celei străine la un procent de 52,6% raportată la data contractării creditului și (ii) persistența temporală circumscrisă de o perioadă de 6 luni anterioare transmiterii notificării de dare în plată, perioadă în care diferența de curs valutar anterferită trebuie să se mențină.

67. Cu privire la consistența valorică a diferenței de curs, prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, Curtea a statuat că abaterea de la obișnuitul unor fluctuații valutare trebuie să fie bine determinată de legiuitor și să nu comporte nicio posibilă urmă de contestare, trebuind să fie evidentă din perspectiva

intereselor ambelor părți contractante. Prin urmare, nu pot fi valorificate elemente circumstanțiale, precum fluctuațiile inerente riscului valutar raportat la perioada îndelungată de derulare a contractului de credit.

68. În cauza soluționată prin Decizia nr. 431 din 17 iunie 2021, Curtea a reținut că o creștere a cursului valutar de peste 50% reprezintă o abatere de la obișnuitul unor fluctuații valutare. Este adevărat că, spre deosebire de contractele de credit încheiate pe perioade mai scurte, în privința celor încheiate pe perioade mai lungi o asemenea fluctuație se poate ivi după trecerea unui anumit interval temporal și poate fi percepută drept un risc inerent contractului. Totuși, o asemenea situație nu poate pune în discuție constituționalitatea legii, ci, mai degrabă, are rolul de a determina părțile contractului să identifice soluții adaptate care să o prevină (încheierea contractelor de credit în monedă națională/clauze de conversie a monedei creditului în monedă națională/clauze de adaptare a contractului care să prevină invocarea impreviziunii/încheierea unor contracte de tranzacție/novații). Trebuie subliniat faptul că încheierea contractelor în monedă străină implică un risc valutar, risc care nu se poate transforma *de plano* într-o cauză de încetare a utilității sociale a contractului de credit. Prin urmare, riscul valutar nu are valențe subiective, ci obiective, astfel că impreviziunea întemeiată pe acesta nu ține seama de tipul sau durata contractului de credit sau de percepția ulterioară sau în timp a debitorului/creditorului. Ceea ce contează este ca legea să prezume că un risc valutar de o anumită consistență nu a putut face obiectul *in concreto* al unei previzionări de către niciuna dintre părțile contractului, trecând dincolo de puterea de prevedere a acestora. Faptul că legiuitorul nu a reglementat în mod distinct diferențele de risc valutar care se constituie în cazuri de impreviziune în funcție de durata contractului de credit nu demonstrează decât că toate situațiile trebuie tratate cu aceeași unitate de măsură, evitându-se, astfel, eventuale situații de inegalitate între debitori/creditori, după caz. Mai mult, pentru a preveni astfel de situații, creditorii (profesioniști) trebuie să fie diligenți și să stabilească în contractele de credit clauze care să evite intervenirea unui astfel de caz de impreviziune.

69. Nu este rolul Curții Constituționale să clasifice contractele de credit în contracte pe durată scurtă, medie sau lungă în funcție de care să stabilească un anumit regim juridic sub aspectul reținerii impreviziunii și, astfel, să impună ea însăși anumite praguri pentru consistența valorică a diferenței de curs valutar.

70. Cu privire la consistența temporală a diferenței de curs valutar, Curtea a reținut că menținerea pe o durată de 6 luni a diferenței de 52,6% între cursul actual și cel existent la data încheierii contractului de credit relevă un caracter constant, continuu, ireversibil al fluctuației, care, așadar, nu este una temporară/circumstanțială/particulară. Nu este rolul Curții să stabilească dacă această perioadă trebuia să fie mai mare, ci doar să se asigure că este o perioadă rațională care previne arbitrarul.

71. În continuare, Curtea a arătat că este irelevant faptul că sursa de inspirație a creșterii de 52,6% a cursului de schimb valutar a fost Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 24/2011 privind creditele destinate persoanelor fizice (abrogat prin Regulamentul nr. 17/2012 privind unele condiții de creditare, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 855 din 18 decembrie 2012), ci ceea ce este important este ca fluctuația normată să reflecte un grad mare de abatere față de cursul valutar existent la momentul încheierii contractului de credit. Aceleași considerații se impun și cu privire la perioada în care trebuie să se mențină această fluctuație. Mai mult, Curtea a apreciat că atât timp cât la evaluarea gradului de îndatorare a persoanei trebuia să se țină seama de această fluctuație, însemna că, în sine, ea era de natură să perturbe relația dintre

consumator și profesionist pentru că plasa o sarcină excesivă în privința celui dintâi, iar capacitatea sa de rambursare a creditului era afectată. Cu alte cuvinte, se trece în registrul riscului supraadăugat.

72. Cu referire la stabilirea procentului care se subsumează riscului inerent și a celui care intră în registrul riscului supraadăugat, Curtea a constatat că textul analizat nu cuprinde vreo referire la un anumit procent care ar ține de riscul inerent, ci stabilește, pur și simplu, că, dacă se atinge o asemenea diferență valorică între cursul monedei străine de la momentul contractării creditului și cel de la momentul invocării impreviziunii, intervenirea impreviziunii este prezumată, iar debitorul are opțiunea de a da în plată imobilul ipotecat.

73. Totodată, arată în continuare Curtea, criticile vizând situația creditelor reeșalonate/restructurate aduc în discuție o problemă de aplicare a legii. În cazul contractului prin care se modifică contractul inițial în sensul prelungirii termenului de plată (reeșalonarea), cauza de impreviziune se raportează tot la data încheierii contractului de credit inițial, capitalul nefiind afectat, ci doar plata acestuia urmând să se realizeze într-un interval temporal mai extins. În cazul creditelor deja restructurate, este o problemă distinctă, în sensul că dacă (i) principalul sumei de plată (capitalul) a format obiectul unei negocieri între părți, diminuându-se, invocarea acestei cauze de impreviziune devine posibilă numai prin raportare la această nouă dată și dacă (ii) a fost stinsă obligația inițială prin încheierea în mod subsecvent a unui nou contract între debitor și creditor, invocarea acestei cauze de impreviziune devine posibilă numai prin raportare la această nouă dată. Redimensionarea capitalului constituie o modificare esențială a contractului inițial încheiat, astfel că modificările contractuale care afectează capitalul produc efecte și în privința datei la care se raportează această cauză de impreviziune, data încheierii contractului de credit fiind data încheierii actului care „restructurează” capitalul.

74. Mai departe, relativ la criticile de neconstituționalitate referitoare la faptul că instanțele naționale s-au pronunțat deseori cu privire la imposibilitatea calificării fluctuațiilor valutare drept caz de impreviziune, iar aceste constatări se bucură de autoritate de lucru judecat, Curtea a menționat că, potrivit noului cadru normativ, fluctuațiile valutare de peste 52,6% reprezintă impreviziune, astfel că instanțele judecătorești nu mai au competența de a decide ele însele dacă sau în ce măsură fluctuația valutară poate fi calificată drept impreviziune. Întrucât legea a reglementat, printr-o definiție legală, o prezumție absolută de impreviziune, instanța judecătorească trebuie să o aplice în consecință. Totodată, autoritatea de lucru judecat a unei hotărâri judecătorești se raportează la norma aflată în vigoare, pe baza căreia a fost pronunțată, și nu împiedică modificarea acesteia. Noua reglementare nu încalcă exigențele de calitate a legii, din moment ce este comprehensibil faptul că se aplică și acelor contracte de credit în raport cu care, anterior intrării în vigoare a noii legi, instanțele judecătorești au considerat ca nefiind întrunite condițiile impreviziunii sub imperiul vechii reglementări.

75. Cu referire la cea de-a doua prezumție impusă de textele legale criticate, care valorifică creșterea obligației de plată lunare de peste 50% ca urmare a majorării ratei de dobândă variabilă, Curtea a reținut că, întrucât obligația lunară de plată (rata lunară) constă din capital plus dobândă, o creștere cu 50% a ratei lunare trebuie să fie determinată de creșterea dobânzii cu cel puțin același quantum procentual. Această prezumție valorifică în latura sa de consistență valorică două aspecte: ponderea dobânzii în cadrul obligației lunare de plată și, corelativ acesteia, creșterea cu minimum 50% a dobânzii, care duce la creșterea cu cel puțin 50% a ratei lunare. Așadar, creșterea ratei dobânzii/ratei lunare de plată are drept premisă variabilitatea ponderii dobânzii în rata lunară de plată. Cu alte cuvinte, pentru ca obligația lunară de plată (rata lunară) să crească cu 50%,

este nevoie ca rata de dobândă variabilă să crească cel puțin cu 50%, indiferent de ponderea cuantumului dobânzii în corpul ratei. Aceasta este condiția de consistență valorică, în timp ce criteriul persistenței temporale este menținerea pe o durată de 6 luni consecutive a acestei situații. Raportarea se face la rata precedentă perioadei de 6 luni consecutive în care trebuie să se mențină această creștere. Nu este rolul Curții să stabilească dacă această fluctuație a valorii obligației lunare de plată determinată de creșterea dobânzii trebuia să fie de 50%—100%, ci doar să se asigure că este o fluctuație rațională luată în calcul și care previne arbitrarul. Or, cele de mai sus indică o abatere de la riscul inerent contractului de credit. Prin urmare, a conchis Curtea, art. 4 alin. (1) lit. b), alin. (12) și (13) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 1 alin. (5), art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

76. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art. 4 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 în raport cu art. 1 alin. (5), art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție, Curtea a observat că acest text stabilește că impreviziunea este prezumată în favoarea consumatorului, care formulează o notificare în condițiile art. 5 sau ale art. 8 alin. (5) din Legea nr. 77/2016, și reprezintă o consecință a prezumțiilor de impreviziune reglementate, fără a pune în discuție aplicabilitatea art. 44 din Constituție. Practic, criticile de neconstituționalitate formulate vizează mai degrabă reglementările referitoare la instituirea celor două prezumții de impreviziune. Curtea a mai reținut că, prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, nu a examinat un asemenea aspect — persoana în favoarea căreia sunt reglementate cazurile de impreviziune —, astfel că nu se poate reține încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție. Prin urmare, art. 4 alin. (3) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 1 alin. (5), art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

77. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 în raport cu art. 1 alin. (5) și art. 21 alin. (3) din Constituție, Curtea a observat că, în principiu, o cauză întemeiată pe dispozițiile Legii nr. 77/2016 poate parcurge 4 faze (două extrajudiciare și două judiciare), iar în cadrul acestei proceduri se interpune art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016. Întreaga procedură reglementată de Legea nr. 77/2016 include ideea de adaptare a contractului, astfel că fiecare fază a acestei proceduri implică aplicarea cu prioritate a soluției de adaptare a contractului în raport cu cea de încetare a acestuia. Astfel, în cele două faze extrajudiciare, cele două părți pot negocia atât adaptarea, cât și încetarea contractului de credit, iar dacă se ajunge la un acord în acest sens, fără intervenția instanței, fie creditorul nu mai formulează contestație, fie debitorul nu mai formulează acțiunea în stingerea creanței, după caz. Optându-se pentru soluția adaptării contractului se ajunge la evitarea încetării contractului de credit prin darea în plată a bunului imobil ipotecat, ceea ce reprezintă o aplicare fidelă a art. 4 alin. (4) teza întâi din lege. Prin urmare, dacă art. 4 alin. (4) teza întâi din lege este o reglementare de principiu care privește relația dintre debitor și creditor, atrăgându-le atenția asupra necesității menținerii utilității sociale a contractului de credit, teza a doua aduce în discuție obligația instanței judecătorești de a aplica — în mod prioritar — soluția adaptării contractului.

78. Investiția instanței nu se poate realiza decât prin contestație, ce are ca obiect verificarea îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a procedurii reglementate, sau printr-o cerere, ce are ca obiect pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor izvorâte din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor. Chiar dacă instanța nu este investită cu o cerere de adaptare a contractului, iar legea nu reglementează, în mod expres, adaptarea contractului ca soluție pe care instanța ar putea să o pronunțe, aceasta nu înseamnă că efectele impreviziunii în mod inexorabil echivalează cu încetarea contractului. Din contră, odată stabilită

existența impreviziunii conform art. 4 din Legea nr. 77/2016, instanța judecătorească trebuie să fie preocupată de menținerea utilității sociale a contractului chiar prin aplicarea, în temeiul textului criticat, a dispozițiilor art. 969 și 970 din Codul civil din 1864 sau ale art. 1.271 din Codul civil, după caz, astfel că aceasta va putea dispune fie adaptarea, fie încetarea contractului de credit. Prin urmare, cererea formulată în temeiul art. 8 alin. (1) din lege are ca obiect pronunțarea unei hotărâri prin care să se constate stingerea obligațiilor izvorâte din contractul de credit ipotecar și să se transmită dreptul de proprietate către creditor, ceea ce înseamnă că legiuitorul a indicat finalitatea extremă ce poate rezulta din constatarea impreviziunii. Cu alte cuvinte, interpretând în mod coroborat art. 4 alin. (4) teza a doua și art. 8 alin. (1) din Legea nr. 77/2016, Curtea a reținut că dispunerea soluției de încetare a contractului de credit, ca efect al impreviziunii, implică în mod inductiv imposibilitatea adaptării sale. Or, cum judecătorul are obligația legală de a da prioritate soluției de continuare a contractului, iar adaptarea reprezintă o astfel de soluție, rezultă că cererea întemeiată pe art. 8 alin. (1) din lege urmărește încetarea contractului, dar numai ca o soluție de ultimă instanță. Astfel, această cerere, indiferent de existența sau nu a unei cereri distinct formalizate de adaptare a contractului, vizează, în mod implicit, mai întâi adaptarea, iar, în măsura în care această soluție nu este posibilă, încetarea contractului.

79. Mai departe, Curtea a statuat că, întrucât pârâtul are, în legătură cu cererea reclamantului, pretenții derivând din același raport juridic sau strâns legate de acesta, rezultă că atât debitorul, pe cale reconvențională în cadrul contestației, cât și creditorul, în cadrul acțiunii în stingerea creanței, pot formula cereri de adaptare a contractului de credit. Posibilitatea formulării unor astfel de cereri reconvenționale trebuie recunoscută în fiecare fază procesuală în parte tocmai pentru că, pe de o parte, evită multiplicarea corespunzătoare a cererilor formulate de debitor și creditor, astfel că partea nu mai trebuie să formuleze o nouă cerere de adaptare a contractului prin mijlocirea dreptului comun, iar, pe de altă parte, asigură egalitatea juridică între cele două părți. Prin urmare, ca o exigență a dreptului la un proces echitabil, prin aplicarea art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, cererea de adaptare a contractului poate fi formulată atât în contestație, cât și în acțiunea în stingerea obligației.

80. Mai departe, Curtea a statuat că, în ipoteza intervenirii acordului părților pentru adaptarea contractului în cursul fazelor judiciare, instanța judecătorească va dispune adaptarea acestuia. În schimb, în măsura în care nu se întrunește un asemenea acord, va evalua dacă în cauză există o imposibilitate vădită a continuării contractului, încetarea sa dispunându-se doar în această situație. Stingerea obligațiilor izvorâte din contractul de credit ipotecar și transmiterea dreptului de proprietate către creditor echivalează cu încetarea contractului, însă art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 stabilește că aceasta reprezintă o ultimă soluție aplicabilă în situația constatării impreviziunii, astfel că părțile trebuie să depună toate diligențele pentru menținerea utilității sociale a contractului, iar instanța judecătorească trebuie să urmărească, în mod firesc, continuarea contractului. De aceea, ca regulă, instanța trebuie să dispună adaptarea contractului de credit, cu excepția situației în care este demonstrată existența unei imposibilități vădite de continuare a acestuia. Această imposibilitate nu se analizează prin raportare la situația patrimonială a debitorului, pentru că nu există nicio relație între impreviziunea în contracte și situația financiară a debitorului, impreviziunea exprimând o tensiune intracontractuală, și nu una personală, ce transcende cadrulul strict contractual (Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, paragraful 65). Așadar, sintagma *imposibilitate vădită a continuării contractului de credit* se raportează întotdeauna la drepturile și

obligațiile rezultate din contractul de credit, instanța judecătorească neputând realiza un inventar al situației patrimoniale a debitorului pentru a decide adaptarea sau încetarea contractului.

81. Curtea a mai precizat că, în deciziile sale cu privire la Legea nr. 77/2016, a trebuit ea însăși să delimiteze impreviziunea de situația patrimonială actuală a debitorului, tocmai pentru că, în mod greșit, instanțele judecătorești analizau și administrau un probatoriu pentru a determina situația materială a debitorului în vederea stabilirii unei afectări a echilibrului contractual, considerând că, în acest mod, se evaluează starea de impreviziune a contractului de credit. Or, echilibrul contractual în ipoteza contractului de credit nu se determină prin raportare la întregul patrimoniu al debitorului sau la posibilitățile sale financiare de rambursare a împrumutului, ci prin raportare strictă la conținutul clauzelor contractuale. Astfel, materializarea riscului supraadăugat are un efect direct asupra acestor clauze și, în consecință, generează în mod automat dezechilibrul contractual.

82. Prin urmare, odată constatată impreviziunea potrivit conținutului matematic al prevederilor art. 4 alin. (1)¹—(3) din Legea nr. 77/2016, instanța judecătorească poate dispune adaptarea contractului de credit. În măsura în care executarea contractului este excesiv de oneroasă sub aspectul drepturilor și obligațiilor derivând din chiar prevederile sale, acesta își pierde utilitatea socială, fiind, așadar, imposibilă/irațională continuarea sa; în acest caz, instanța va dispune stingerea obligațiilor izvorâte din contractul de credit ipotecar și transmiterea dreptului de proprietate către creditor.

83. Curtea a conchis că prevederile art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă cerințele de calitate a legii prevăzute de art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât stabilesc în mod clar că soluția adaptării contractului este prioritară încetării acestuia prin darea în plată a imobilului ipotecat, iar pentru a dispune una dintre cele două soluții, oferă instanței judecătorești un criteriu rațional, și anume aprecierea posibilității continuării executării contractului de credit prin raportare strict la prestațiile la care părțile s-au obligat. Totodată, textul criticat nu încalcă art. 21 alin. (3) din Constituție pentru că atât debitorul, cât și creditorul în faze procesuale distincte pot formula cereri de adaptare a contractului. Prin urmare, art. 4 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 1 alin. (5) și art. 21 alin. (3) din Constituție.

84. Cu privire la critica referitoare la pretinsa retroactivitate a prevederilor legale analizate în prezenta cauză, este relevant să se observe că, în Decizia nr. 431 din 17 iunie 2021, paragraful 81, Curtea a făcut trimitere la considerentele conținute în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, paragraful 115, prin care au fost analizate criticile de neconstituționalitate aduse art. 1 alin. (1), art. 10 alin. (1) și art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016, în raport cu art. 15 alin. (2) din Constituție. Curtea a statuat că, indiferent de textul legal specific în baza căruia au fost încheiate contractele până la data de 1 octombrie 2011, acestea se supun reglementării de drept comun, Codul civil din 1864, care, în mod evident, permitea aplicarea teoriei impreviziunii, în temeiul art. 969 și 970. Având în vedere că Legea nr. 77/2016 reprezintă o aplicare a teoriei impreviziunii la nivelul contractului de credit, prevederile acesteia nu retroactivează. Faptul că legea stabilește criteriile în funcție de care intervine impreviziunea nu înseamnă că prevederile sale sunt retroactive; de altfel, judecătorul cauzei însuși are competența de a stabili criteriile în funcție de care apreciază impreviziunea în perioada 2016—2019. Înlocuirea unor criterii judiciare variabile și subiective în sine cu criterii legale fixe și obiective nu echivalează cu încălcarea principiului neretroactivității. Impreviziunea a fost și este reglementată de Codul civil (atât de cel din 1864, cât și de cel din 2009), cu consecința fie a adaptării, fie a încetării contractului, prin urmare, modul de evaluare a sa (legală/judiciară) nu denotă

o aplicare retroactivă a instituției în sine. De altfel, nici consecințele intervenirii sale nu sunt novatoare față de regulile generale existente în materie (adaptarea/încetarea contractului). Prin urmare, a conchis Curtea în Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, art. 1 alin. (1), art. 10 alin. (1) și art. 11 teza întâi din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 15 alin. (2) din Constituție.

85. Mai departe, se observă că în ceea ce privește prevederile art. 5 alin. (3) și (3¹), precum și cele ale art. 7 alin. (4) și (5¹) din Legea nr. 77/2016, criticate în cauza de față, Curtea a constatat constituționalitatea acestora prin Decizia nr. 432 din 17 iunie 2021, paragrafele 57—64. Astfel, referindu-se, mai întâi, la criticile aduse art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016, Curtea a observat că Legea nr. 52/2020 nu a operat nicio modificare asupra art. 5 alin. (3) din Legea nr. 77/2016, iar modificarea adusă art. 7 alin. (4) a vizat introducerea unei teze finale, potrivit căreia „*De la data comunicării notificării de dare în plată, executările silite aflate în derulare, inclusiv poprurile, se suspendă automat*”. Reglementările criticate vizează suspendarea automată a oricărei plăți către creditor, precum și a oricărei proceduri judiciare sau extrajudiciare demarate de creditor sau de persoanele care se subrogă în drepturile acestuia împotriva debitorului, iar constituționalitatea lor a fost analizată prin Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, paragrafele 37—43 (în privința ambelor texte legale), precum și prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, paragrafele 111—113 [în privința art. 7 alin. (4)].

86. Referitor la cele două texte, prin Decizia nr. 95 din 28 februarie 2017, Curtea a stabilit că, deși creditorul obligației deține, în principiu, un bun, în sensul art. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, reprezentat de creanța care face obiectul contractului de credit, intervenția statului operată prin textele de lege criticate urmărește un scop legitim, respectiv protecția consumatorului prin evitarea punerii acestuia în situația de a plăti sume de bani corespunzătoare contractului de credit, în condițiile în care se invocă impreviziunea întemeiată pe art. 969 și 970 din Codul civil din 1864. Așadar, scopul legitim urmărit se circumscrie conceptului de protecție a consumatorului prin înlăturarea pericolului ruinei sale contractuale iminente.

87. În continuare, Curtea a analizat dacă măsura criticată este adecvată, necesară și dacă respectă un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele individuale. În acest sens, Curtea a reținut că, în mod abstract, suspendarea executării plăților este o măsură capabilă să îndeplinească scopul legitim urmărit, neexistând nicio abatere între substanța acesteia și finalitatea pe care o are în vedere. Mai mult, măsura reglementată și finalitatea avută în vedere se află într-un evident raport de consecvență logică, drept care se impune concluzia irefragabilă a caracterului său adecvat. De asemenea, Curtea a constatat că măsura legală criticată este necesară, legiuitorul având deplina competență constituțională, în temeiul art. 15 alin. (1), al art. 44 alin. (1) și al art. 61 alin. (1) din Legea fundamentală, de a proteja într-un mod efectiv interesele patrimoniale ale cetățenilor săi, atunci când în paradigma executării contractului — de credit în cazul de față — intervine un aspect care ține de impreviziune. Curtea a observat că, din întregul arsenal de măsuri pe care legiuitorul le avea la îndemână, a apelat la suspendarea temporară a plăților rezultate din contractul de credit, măsură ce trebuie calificată ca având un grad de intruziune moderat asupra dreptului de proprietate al creditorului, aspect dedus atât din natura sa juridică de măsură vremelnică/provizorie, cât și din posibilitatea creditorului de a-și vedea executată creanța întru totul, în măsura în care instanța judecătorească admite contestația formulată. Desigur, astfel cum s-a precizat, această opțiune a legiuitorului nu este cel mai puțin intruzivă, ipoteză în care legiuitorul ar fi trebuit să lase instanței judecătorești competența

de a decide ea însăși, eventual, prin procedura ordonanței președințiale sau prin suspendarea executării silite, după caz, dacă se impune măsura suspendării în mod temporar a plății sumelor de bani aferente contractului de credit. Totuși, Curtea a constatat că această orientare legislativă a ținut seama de realitățile socioeconomice existente, aspect cu privire la care legiuitorul are o largă marjă de apreciere, precum și de particularitățile și specificul circumstanțelor referitoare la iminența începerii sau continuării procedurii de executare silită cu efecte iremediabile asupra consumatorului, respectiv la relația profesionist-consumator, în care acesta din urmă se află într-o situație de inferioritate economică. De aceea, în cazul în care între părți există o neînțelegere apărută cu privire la existența impreviziunii în contracte, legiuitorul, în mod corect, a apreciat ca fiind necesară o suspendare de drept a executării unui asemenea contract, până la pronunțarea hotărârii judecătorești definitive în cauză, care tranșează problema litigioasă dintre părți.

88. În continuare, Curtea a reținut că măsura criticată configurează un just raport de proporționalitate între interesele generale și cele particulare, în sensul că pune în balanță, pe de o parte, protecția imediată și nemijlocită a consumatorilor, așadar a unei largi sfere de persoane care, deși situate într-un raport de egalitate juridică, formală cu profesioniștii, totuși, sub aspectul puterii lor economice, apreciate în mod individual, se află într-o evidentă relație de inferioritate, și, pe de altă parte, interesul profesioniștilor de a-și vedea executate sumele de bani rezultate din contractele de credit. Intervenind în acest domeniu sensibil, legiuitorul, în marja sa de apreciere, derivată din prevederile art. 61 alin. (1) din Constituție, a reglementat această măsură într-un domeniu limitat (contract de credit) și în condiții restrictive (condiții de admisibilitate în marja impreviziunii), protejând, cu efect imediat și provizoriu, persoanele expuse acestui risc major intervenit în executarea contractului, risc calificat de Curtea Constituțională ca fiind unul supraadăugat. Ar fi contrastant cu însăși noțiunea de impreviziune ca, pe perioada în care notificarea de dare în plată este depusă, debitorul de bună-credință al obligației să fie ținut să plătească în continuare sume nominale de bani care, sub aspectul cuantumului lor, aduc în discuție impreviziunea, întrucât Curtea, în analiza sa, a plecat de la premisa axiomatică a art. 57 din Constituție. În aceste condiții, nu este de admis ca o realitate juridică, formală, rezultată din contractul de credit să prevaleze asupra regulilor de echitate și bună-credință care guvernează materia contractelor civile.

89. De asemenea, Curtea a reținut că, în condițiile în care instanța judecătorească admite contestația formulată de profesionist, prestațiile bănești datorate în temeiul contractului de credit trebuie executate întocmai, creditorul obligației, în acest caz, având dreptul și la repararea prejudiciului, în măsura în care instanța judecătorească a constatat reaua-credință a debitorului în exercitarea dreptului său la notificarea prevăzută de art. 5 din Legea nr. 77/2016.

90. În consecință, având în vedere cele anterior expuse, Curtea a constatat că mecanismul procedural reglementat de legiuitor nu pune în discuție în niciun fel condițiile de drept substanțial ce trebuie avute în vedere la depunerea notificării, ci stabilește un echilibru procedural corect între părțile aflate în litigiu, cu respectarea principiului proporționalității ce trebuie să caracterizeze orice măsură etatică în domeniul proprietății private.

91. Totodată, Curtea a reținut că dispozițiile Legii nr. 77/2016, în interpretarea obligatorie dată acestora prin Decizia nr. 623 din 25 octombrie 2016, permit menținerea suspendării plăților către creditorii numai în măsura în care, în cazul fiecărui contract de credit în parte, sunt îndeplinite criteriile obiective, respectiv

condițiile existenței impreviziunii, și care vor fi evaluate în condiții de independență și imparțialitate de către instanțele de judecată. În acest fel, creditorii beneficiază de suficiente garanții că dreptul lor de proprietate nu poate fi atins, în substanța sa, prin reglementarea, în favoarea debitorilor, a prerogativei prevăzute de art. 5 alin. (1), coroborat cu art. 5 alin. (3) și art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016.

92. Cu privire la art. 7 alin. (4) teza a doua din Legea nr. 77/2016, Curtea a constatat că acest text este unul precizator, fără ca ipoteza sa normativă să dubleze art. 7 alin. (4) teza întâi din lege. Astfel, suspendarea executării silite, inclusiv a popririi, era deja prevăzută chiar de art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 în forma sa inițială. Prin urmare, art. 7 alin. (4) teza a doua din lege nu încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție în componenta sa privind calitatea legii.

93. În aceste condiții, a arătat Curtea, art. 5 alin. (3¹) din Legea nr. 77/2016 nu este decât o consecință firească a art. 5 alin. (3), a art. 7 alin. (4) și a art. 8 alin. (3) din același act normativ, faptul depunerii notificării și al desfășurării procedurilor judiciare consecutive acesteia neputând antrena înscrierea în Biroul de credit sau în alte baze de date negative cu privire la debitorii riscanți sau rău-platnici a debitorului. Curtea a subliniat că textul criticat este unul de strictă interpretare care se referă la datoria/penalitățile rezultată/rezultate din contractul de credit supus notificării, și nu din alte acte/fapte juridice ale debitorului străine acestui contract. Având în vedere cele expuse, Curtea a conchis că prevederile art. 5 alin. (3) și (3¹) și ale art. 7 alin. (4) din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

94. Cu privire la criticile de neconstituționalitate aduse art. 7 alin. (5¹) din Legea nr. 77/2016, în raport cu art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție, Curtea a observat că acesta a format obiectul controlului *a priori* de constituționalitate soluționat prin Decizia nr. 731 din 6 noiembrie 2019, paragrafele 114—116, textul fiind constatat ca neconstituțional, însă legiuitorul l-a pus de acord cu exigențele stabilite prin decizia anterioară a Curții Constituționale. Astfel, Curtea a statuat că textul criticat nu distinge între admiterea și respingerea contestației, însă pentru a produce efecte trebuie să vizeze prima situație, caz în care rata (compusă din principal și dobândă) se plătește indiferent că debitorul este de bună-credință sau de rea-credință; în schimb, daunele-interese (sub forma daunelor moratorii) care s-ar datora parcurgerii procedurii Legii nr. 77/2016 vor putea fi pretinse numai în condițiile relei-credințe a debitorului. Desigur, daunele-interese (sub forma daunelor moratorii), care nu au legătură cu parcurgerea Legii nr. 77/2016, pot fi pretinse în acord cu prevederile contractului de credit. Or, textul criticat, astfel cum este formulat, afectează dreptul de proprietate al creditorului, care, deși a câștigat procesul, prin admiterea contestației sale, în condițiile în care debitorul a fost de bună-credință, nu va mai putea pretinde debitul rămas de plată și dobânzile contractuale aferente, aceste două elemente subsumându-se noțiunii de „bun”. Curtea a constatat că textul legal criticat încalcă art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

95. Curtea a arătat că redactarea actuală diferă în mod esențial de cea constatată ca fiind neconstituțională, dispoziția legală criticată fiind pusă în acord cu decizia Curții Constituționale. Noua reglementare se circumscrie ipotezei admiterii contestației și se referă exclusiv la penalitățile și daunele-interese care ar rezulta din parcurgerea procedurii notificării, nu și la rata plătită de debitor. Astfel, dacă se probează că debitorul a fost de rea-credință, acesta datorează, în ipoteza admiterii contestației, pe lângă rată (capital și dobândă), penalități și daune-interese; în schimb, dacă a fost de bună-credință, va datora doar rata (capital și dobândă). Având în vedere cele expuse, Curtea a conchis că art. 7 alin. (5¹)

din Legea nr. 77/2016 nu încalcă art. 44 și art. 147 alin. (4) din Constituție.

96. În sfârșit, se observă că, în ceea ce privește pretinsa încălcare a dreptului Uniunii Europene, în Decizia nr. 166 din 24 martie 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 846 din 29 august 2022, paragraful 106, Curtea a reținut că folosirea unei norme de drept european în cadrul controlului de constituționalitate ca normă interpusă celei de referință implică o condiționalitate cumulativă: pe de o parte, această normă trebuie să fie suficient de clară, precisă și neechivocă prin ea însăși sau înțelesul acesteia să fi fost stabilit în mod clar, precis și neechivoc de Curtea de Justiție a Uniunii Europene și, pe de altă parte, norma trebuie să se circumscrie unui anumit nivel de relevanță constituțională, astfel încât conținutul său normativ să susțină posibila încălcare, de către legea națională, a Constituției — unica normă directă de referință în cadrul controlului de constituționalitate. Într-o atare ipoteză, demersul Curții Constituționale este distinct de simpla aplicare și interpretare a legii, competență ce aparține instanțelor judecătorești și autorităților administrative, sau de eventualele chestiuni ce țin de politica legislativă promovată de Parlament sau Guvern, după caz. Prin prisma condiționalității

cumulative enunțate, rămâne la aprecierea Curții Constituționale aplicarea, în cadrul controlului de constituționalitate, a hotărârilor Curții de Justiție a Uniunii Europene sau formularea de către ea însăși a unor întrebări preliminare în vederea stabilirii conținutului normei europene. O atare atitudine ține de cooperarea dintre instanța constituțională națională și cea europeană, precum și de dialogul judiciar dintre acestea, fără a se aduce în discuție aspecte ce țin de stabilirea unor ierarhii între aceste instanțe.

97. Curtea reține că aceste considerente sunt incidente și în prezenta cauză, pentru că, în esență, autoarele prezentei excepții solicită Curții Constituționale să constate ea însăși că prevederile legale criticate în cauza de față sunt contrare jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit căreia instanța națională de drept comun are plenitudine de competență în aprecierea asumării de către consumator a riscului valutar.

98. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții Constituționale, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în jurisprudența menționată își păstrează în mod corespunzător valabilitatea și în cauza de față.

99. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 13.693/236/2020 al Judecătoriei Giurgiu — Secția civilă, de Societatea Eurobank din Atena în Dosarul nr. 16.832/245/2020 al Judecătoriei Iași — Secția civilă, de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 10.258/320/2020/a1 al Judecătoriei Târgu Mureș — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 28.932/4/2020 al Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Bank NV din Amsterdam în Dosarul nr. 24.227/233/2020 al Judecătoriei Galați — Secția civilă, în Dosarul nr. 2.086/281/2021 al Judecătoriei Ploiești și în Dosarul nr. 8.788/333/2020/a1 al Tribunalului Vaslui — Secția civilă, precum și de Societatea Kruk România — S.R.L. din București în Dosarul nr. 16.511/212/2020/a1 al Judecătoriei Constanța — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 4 alin. (1)¹³, (3) și (4), ale art. 5 alin. (3) și (3¹), ale art. 7 alin. (4) și (5¹) și ale art. 8 alin. (5) teza întâi din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, precum și Legea nr. 52/2020 pentru modificarea și completarea Legii nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

2. Respinge, ca devenită inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 8 alin. (5) tezele a doua și a treia din Legea nr. 77/2016 privind darea în plată a unor bunuri imobile în vederea stingerii obligațiilor asumate prin credite, excepție ridicată de Societatea Eurobank din Atena în Dosarul nr. 16.832/245/2020 al Judecătoriei Iași — Secția civilă, de Societatea Banca Transilvania — S.A. din Cluj-Napoca în Dosarul nr. 10.258/320/2020/a1 al Judecătoriei Târgu Mureș — Secția civilă, de Societatea Credit Europe Bank România — S.A. din București în Dosarul nr. 28.932/4/2020 al Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția civilă, precum și de Societatea Kruk România — S.R.L. din București în Dosarul nr. 16.511/212/2020/a1 al Judecătoriei Constanța — Secția civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătoriei Giurgiu — Secția civilă, Judecătoriei Iași — Secția civilă, Judecătoriei Târgu Mureș — Secția civilă, Judecătoriei Sectorului 4 București — Secția civilă, Judecătoriei Galați — Secția civilă, Judecătoriei Ploiești, Tribunalului Vaslui — Secția civilă și Judecătoriei Constanța — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 septembrie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cosmin-Marian Văduva

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

ORDIN

privind modificarea anexelor nr. 1—4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.196/2013 pentru aprobarea componenței nominale a Comisiei superioare medico-legale, a Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, a componentelor nominale ale comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova, precum și a modului de funcționare a acestor comisii

Văzând Referatul de aprobare nr. AR 1.099/2024 al Direcției generale de asistență medicală din cadrul Ministerului Sănătății, având în vedere prevederile art. 13 lit. e) și art. 22 din Ordonanța Guvernului nr. 1/2000 privind organizarea activității și funcționarea instituțiilor de medicină legală, republicată, cu modificările ulterioare, în temeiul art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății emite următorul ordin:

Art. I. — Anexele nr. 1—4 la Ordinul ministrului sănătății nr. 1.196/2013 pentru aprobarea componenței nominale a Comisiei superioare medico-legale, a Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, a componentelor nominale ale comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova, precum și a modului de funcționare a acestor comisii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 654 din 24 octombrie 2013, cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Anexa nr. 1 se modifică și se înlocuiește cu anexa nr. 1 care face parte integrantă din prezentul ordin.

2. Anexa nr. 2 se modifică și se înlocuiește cu anexa nr. 2 care face parte integrantă din prezentul ordin.

3. În anexa nr. 3, punctul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„2. Ședința de lucru se poate desfășura numai în prezența a cel puțin jumătate plus unu din membrii permanenți ai Comisiei superioare medico-legale.

Ședința de lucru se poate desfășura fizic sau online, pe o platformă video securizată.

Lucrările ședinței de lucru se consemnează într-un proces-verbal, semnat de către toți membrii Comisiei superioare medico-legale prezente.”

4. În anexa nr. 3, punctul 6 se modifică și va avea următorul cuprins:

„6. Comisia superioară medico-legală se poate pronunța prin aviz asupra tuturor actelor medico-legale întocmite de medicii legiști, indiferent de tipul acestora și de modul de desfășurare a activității.”

5. În anexa nr. 3, punctele 7 și 9 se abrogă.

6. În anexa nr. 3, punctul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„11. În situațiile în care există puncte de vedere diferite asupra unui caz analizat, membrii Comisiei superioare medico-legale care au opinia minoritară pot formula opinie separată, semnată și parafată în cadrul aceluiași aviz, care este tehnoredactată sub opinia majoritară.”

7. În anexa nr. 3, punctul 12 se modifică și va avea următorul cuprins:

„12. (1) Avizul Comisiei superioare medico-legale trebuie eliberat în cel mai scurt timp de la data solicitării. Trimiterea acestuia la organul judiciar care l-a solicitat se realizează în cel mult 40 de zile de la finalizarea avizului.

(2) Atunci când ședințele Comisiei superioare medico-legale se desfășoară online, pentru celeritate și doar la solicitarea expresă a organului judiciar, se poate emite o copie a avizului semnată și parafată doar de către președintele comisiei, din care să reiasă conținutul avizului și membrii care au participat la analiza cazului.

(3) În situația prevăzută la alin. (2), după ce avizul este semnat și parafat de către toți membrii care au participat la analiza cazului respectiv, acesta va fi eliberat în original organului judiciar care a dispus efectuarea avizului.”

8. În anexa nr. 4, punctul 1 se modifică și va avea următorul cuprins:

„1. (1) În cadrul fiecărui institut de medicină legală funcționează câte o comisie de avizare și control al actelor medico-legale.

(2) Ședințele de lucru se pot desfășura fizic sau online, pe o platformă video securizată.

(3) Înainte de începerea fiecărei ședințe se realizează un proces-verbal de prezență, semnat de către președintele Comisiei de avizare și control al actelor medico-legale.”

9. În anexa nr. 4, punctul 2 se modifică și va avea următorul cuprins:

„2. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale, denumită în continuare *Comisie de avizare și control*, evaluează din punct de vedere științific, cu respectarea competenței teritoriale și la solicitarea organelor judiciare, documentele întocmite în cadrul institutului respectiv de medicină legală și al județelor arondate teritorial.”

10. În anexa nr. 4, punctul 5 se modifică și va avea următorul cuprins:

„5. Comisia de avizare și control se poate pronunța prin aviz asupra tuturor actelor medico-legale emise de instituțiile medico-legale, cu excepția avizelor Comisiei superioare medico-legale.”

11. În anexa nr. 4, punctele 7 și 8 se abrogă.

12. În anexa nr. 4, punctul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

„10. În situațiile în care există puncte de vedere diferite asupra unui caz analizat, membrii Comisiei de avizare și control care au opinia minoritară vor formula opinie separată, semnată și parafată în cadrul aceluiași aviz, care este tehnoredactată sub opinia majoritară.”

13. În anexa nr. 4, punctul 11 se modifică și va avea următorul cuprins:

„11. (1) Avizul Comisiei de avizare și control trebuie eliberat în cel mai scurt timp de la data solicitării. Trimiterea acestuia la organul judiciar care l-a solicitat se realizează în cel mult 10 zile de la finalizarea avizului.

(2) Atunci când ședințele Comisiei de avizare și control se desfășoară online, pentru celeritate, și doar la solicitarea expresă a organului judiciar, se poate emite o copie a avizului semnată și parafată doar de către președintele Comisiei de avizare și control, din care să reiasă conținutul avizului și membrii care au participat la analiza cazului.

(3) Atunci când ședințele Comisiei de avizare și control se desfășoară online, după ce avizul este semnat și parafat de către toți membrii care au participat la analiza cazului respectiv,

acesta va fi eliberat în original organului judiciar care a dispus efectuarea avizului.”

Art. II. — Direcția generală de asistență medicală din cadrul Ministerului Sănătății, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București și institutele de medicină legală din Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova vor duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. III. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

p. Ministrul sănătății,
Alexandru-Florin Rogobete,
secretar de stat

București, 23 ianuarie 2024.
Nr. 280.

ANEXA Nr. 1

(Anexa nr. 1 la Ordinul nr. 1.196/2013)

COMPONENȚA NOMINALĂ a Comisiei superioare medico-legale

Membri permanenți:

1. directorul general al Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, prof. univ. dr. Curcă George Cristian;

2. directorul general adjunct al Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București, prof. univ. dr. Hostiuc Iulian Sorin;

3. directorii institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare:

3.1. prof. univ. dr. Alexandra Enache, Institutul de Medicină Legală Timișoara;

3.2. prof. univ. dr. Roxana Eugenia Zăvoi, Institutul de Medicină Legală Craiova;

3.3. prof. univ. dr. Diana Bulgaru-Iliescu, Institutul de Medicină Legală Iași;

3.4. conf. univ. dr. Carmen Corina Radu, Institutul de Medicină Legală Târgu Mureș;

3.5. conf. univ. dr. Costel-Vasile Siserman, Institutul de Medicină Legală Cluj-Napoca;

4. șefii disciplinelor de profil (medicină legală) coordonatori de activitate didactică din facultățile acreditate din cadrul centrelor medicale universitare:

4.1. prof. univ. dr. Beatrice Gabriela Ioan, șef disciplină/coordonator activitate Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” Iași;

4.2. prof. univ. dr. Camelia Liana Buhaș, șef disciplină/coordonator activitate Facultatea de Medicină și Farmacie din cadrul Universității Oradea;

4.3. prof. univ. dr. Silviu Morar, șef disciplină/coordonator activitate Facultatea de Medicină din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu;

4.4. prof. univ. dr. Iuliu Fulga, șef disciplină/coordonator activitate Facultatea de Medicină din cadrul Universității „Dunărea de Jos” din Galați;

4.5. prof. univ. dr. Marius Popa, șef disciplină/coordonator activitate Facultatea de Medicină din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța;

5. șeful disciplinei/coordonator de activitate didactică de morfopatologie Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila” București:

5.1. prof. univ. dr. Mariana Costache, Facultatea de Medicină;

5.2. prof. univ. dr. Sabina Andrada Zurac, Facultatea de Stomatologie;

6. patru medici primari cu experiență în specialitatea de medicină legală, desemnați la propunerea directorului general al Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București:

6.1. dr. Adriana Francisc, doctor în științe medicale, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București;

6.2. dr. Corneliu Octavian Căpățînă, doctor în științe medicale, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București;

6.3. prof. univ. dr. Cătălin Scripcaru, Institutul de Medicină Legală Iași;

6.4. dr. Lucian Pinte, Serviciul Județean de Medicină Legală Bistrița-Năsăud.

ANEXA Nr. 2

(Anexa nr. 2 la Ordinul nr. 1.196/2013)

COMPONENȚA NOMINALĂ a comisiilor de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București și din cadrul institutelor de medicină legală din centrele medicale universitare Cluj-Napoca, Iași, Timișoara, Târgu Mureș și Craiova

I. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București:

1. prof. univ. dr. George Cristian Curcă, directorul general al Institutului Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București;

2. dr. Ștefan Gabriel Dumitriu, medic primar medicină legală, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București;

3. șef lucrări dr. Virgil Filip Perde, medic primar medicină legală, Institutul Național de Medicină Legală „Mina Minovici” București;

4. conf. univ. dr. Marius Florentin Popa, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Constanța;

5. dr. Radu Streulea, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Argeș.

II. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului de Medicină Legală Cluj-Napoca:

1. conf. univ. dr. Costel Vasile Siserman, medic primar medicină legală, directorul Institutului de Medicină Legală Cluj-Napoca;

2. prof. univ. dr. Silviu Morar, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Sibiu;

3. șef lucrări dr. Ștefan Mihai Anițian, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Cluj-Napoca;

4. șef lucrări dr. Cristian Puiu Gherman, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Cluj-Napoca;

5. dr. Lucian Vasile Pinteș, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Bistrița-Năsăud.

III. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului de Medicină Legală Iași:

1. prof. univ. dr. Diana Bulgaru-Ilieșcu, medic primar medicină legală, directorul Institutului de Medicină Legală Iași;

2. prof. univ. dr. Beatrice Gabriela Ioan, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală din Iași;

3. conf. univ. dr. Anton Knieling, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală din Iași;

4. dr. Carmen Marcu, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Botoșani;

5. dr. Nory Weisselberg, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Bacău.

IV. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului de Medicină Legală Timișoara:

1. prof. univ. dr. Alexandra Enache, medic primar medicină legală, directorul Institutului de Medicină Legală Timișoara;

2. prof. univ. dr. Camelia Liana Buhaș, medic primar medicină, Serviciul Județean de Medicină Legală Bihor;

3. conf. univ. dr. Cris Virgiliu Precup, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Arad;

4. conf. univ. dr. Camelia Oana Mureșan, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Timișoara;

5. șef lucrări dr. Veronica Ciocan, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Timișoara.

V. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului de Medicină Legală Târgu Mureș:

1. conf. univ. dr. Radu Carmen Corina, medic primar medicină legală, directorul Institutului de Medicină Legală Târgu Mureș;

2. dr. Harald Jung, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Târgu Mureș;

3. dr. Lucian Croitorescu, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Târgu Mureș;

4. dr. Carmen Marcela Barbu, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Covasna;

5. dr. Janos Sinko, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Harghita.

VI. Comisia de avizare și control al actelor medico-legale din cadrul Institutului de Medicină Legală Craiova:

1. prof. univ. dr. Roxana Zăvoi, medic primar medicină legală, directorul Institutului de Medicină Legală Craiova;

2. șef lucrări dr. Liliana Stanca, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Craiova;

3. dr. Mihail Ștefănescu, medic primar medicină legală, Institutul de Medicină Legală Craiova;

4. dr. Liviu Radu, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Olt;

5. dr. Florin Daniel Dijmărescu, medic primar medicină legală, Serviciul Județean de Medicină Legală Gorj.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329

C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR

și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro

Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.

Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro

Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5948493479765